

Taxa postală
plătite in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada
Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3
félévre 6, egészévre 10 dollár. A
delések díjszabás szerint. A
"KELET" az erdélyi és borsod-
abonyi zsidóság egyetlen napilapja.
Keink utánnomását csak a fel-
írás megjelölésével engedjük meg.

KELET

Disztr. 2 11 e 8

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el.
Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jambor Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-szegi Ernő, Str. Matel Millo 16.

Csőtörtők, 1933 szept. 14.

5693. ÉV ELUL. 23. XVI. ÉVF. 210 SZÁM.

ek

n

Munka

esebb disze minden
k!!!
bb külföldi model-
rint készített kézi-
képek meglepő olcsó
pantók

CH BÖSKE

kaszálójában
r. Barjtju (Malom u.)

k még egy ideig a
ndnak. Amerikában
k, képes lesz-e az új
és közbiztonságot

miért egy háromszáz
állást a forradalmi
n. A tiszták a nem-
ék emeletén elbarri-
A forradalmi kor-
eres osztályokat a
őterében. Összeütő
radalmárokkal még

lej értékű

magával a
alba

szep. 11.
Budachi fürdőhe-
ger partján, tegnap
lttestét halaszták ki
lig már megertek a
er derekára bór-
er, amelyben kétmil-
ert találtak. Megin-
holtást személyazo-
pítása érdekében.
zik, hogy öngyilkos

sztit el egy

ert nincs víz

r. 11. A badeni
a levő Öschelbrunn
tizenkét órája ég.
tudtak gátat vetni
amelyet erős szél is
a demilitarizált zó-
k reggelre várható
airzásokkal hely-
orélethen nem esett
örgeztést kaptak és
k az oltási kísérle-
tszáz lakóház már
egalább egymillió

et a kolozs-

ág a gyilkos
a ügyében

tember 11. (Az Új
lánygarni a kolozs-
tanácsa Tiran Mi-
zenész katoná gyil-
l katoná ellen az a
reusában meggyil-
gy nevű nagybáty
esapással végzett
gyvesztendő nagy
óság elé több, mint
idézve az érdekes
ra. A tanúk javá-
jelent meg a mai
gyalást keddre ha-
tanúk kihallgatása
vád-, védőbeszédék
talra.

és Lapkiadó

vár. Strada Baron
10. Telefon: 9-77.

Rendi állam

Dollfuss bejelentette az új rendi alkotmányt.
Tehát rendi alkotmány. Megint valami amit meg fogunk tanulni, mert meg kell tanulni. Egy a háboru utáni társadalmi, gazdasági, politikai elgondolásokból. Amelyekből nincs is olyan kevés.

Szovjet, fasizmus olasz módra, horogkereszt és most a legeslegújabb: a rendi állam.

Mindegyik olyan más és mindegyiknek mégis van egy közös nevezője.

Hogy nem lehet benne az embert közös nevezőre hozni.

Sem a szovjetbe, sem a fasizmusba, sem a horogkeresztbe, sem a rendi államba nem fér bele minden ember.

Mert minden embernek, minden állampolgárnak a társadalmi a demokrácia. Az egyenlő jogoké és az egyenlő kötelezettsége.

A többi csak kísérlet.
A kisebbség kísérlete, a többség bőrére.

Ki csalódott?...

A Harmadik Birodalom néhány eseményét adjuk itt egymás mellett. Tessék fölöttük gondolkodni és tessék megalkotni az egészről a véleményüket.

Offenbachban a rendőrfőnök hirdetményt tett közzé, amelyben ez a mondat olvasható: „Aki a kormány elleni röpiratokat terjeszt, az életével játszik, mint hogy utasítást adtam, hogy futásban lévő röpiratterjesztőkre minden előzetes főhívás nélkül löjjenek.”

Más:
Braunschweigban a fióküzletek állami adóját 450 százalékra emelték, míg az áruházak adóját 600 százalékra.

Más:
A Reichswehr parancsnoksága elrendelte, hogy a legénység könyvtárai szerezzék be kivétel nélkül Hitler Adolf „Mein Kampf” című könyvét.

Más:
Ujabbán megint tizenöt külföldi újságot és folyóiratot tiltottak ki Németországból. A kitiltott lapok száma ezzel túlhaladta a négyszázat.

Más:
Az anhalti Rosslaua új koncentrációs táborát állították föl egy olyan telken, amely a szociáldemokratáké volt, amelyet azonban a kampókeresztesek lefoglaltak.

Egyelőre elég belőlük. Elég éles és jó tükrök adják a Harmadik Birodalomnak. Halál a röpirat terjesztésért, irtó adózások, Hitler könyvvizlete, kitiltott folyóiratok, új koncentrációs tábor. Van-e valaki, aki másképp képzelte el Hitler birodalmát?

Azt hisszük, senkit nem ért csalódás.

A kék sas legendája

Hát hova tovább csakugyan legenda lesz jó Roosevelt kék sas madara. Az a sas madár, melynek nevében Roosevelt megindította a nemzeti gazdasági újjáélesztési akcióját és amelyet az akkori pánik hangulatban örömrivalgással üdvözöltek az amerikai trösztök.

Ezek az idők azonban hamarosan elmúltak. Igaz, hogy Roosevelt intézkedései miatt multak el, ezt azonban ma már nem ismerik el a nagytőkés amerikaiak.

Alig három hónap alatt legenda lett az egész kék sas akcióból.

Mert a kék sas akciót nem hiába — szobatudósok agyalták ki. Amerika legokosabb közgazdászai találták ki, ezért is nevezték agytrösztnek Roosevelt tanácsadóit.

Minden számításuk, minden tervük százszaázalékosan igaz. Ezt mindenki elismeri.

„A fogyasztás azért szűnt meg, mert a gyárak leépítik a fogyasztót, a munkást.” Olyan igazság ez, amit nem lehet ma már vitatni. Mit kell tehát tenni? Leszállítani a munkaidőt és felemelni a munkabért. Ezt az egyszerű megoldást agyalta ki az agytröszt. És ez az a re-

Megbukott Roosevelttel ipari forradalma

A kék sas akció pontosan fordítva sült el, mert a munkaadók azon törtek a fejüket, hogy a munkakódexet kijátszák

Párizs, szeptember 13. A Paris Soir cikkírójának információi szerint Amerikában a magasabb munkabérek és a ki-nálkozó munkaalkalmak még alig éreztetik hatásukat. Nagy kérdés, hogy az ipari újjáépítés a tél előtt éreztetheti-e hatását. A tőke napról-napról elzárkózik. Amíg a válság a mélypontra nem ment, a kötélnél tekintették Roosevelttel elgondolá-sait, de ahogy az üzleti élet kezdett emel-kező tendenciát mutatni, a tőkésök vissza-táncoltak. A kék sas jelvényét vállalt munkaadók is azon törtek a fejüket, hogy kijátszák a munkakódexet. Amerikában valószínűnek tartják, hogy ez az irányzat a jövőben egyre erősebb lesz. A vállalko-zó tőkés a lehető legkevesebbet kívánja

fizetni a munkásnak s nem sokat törő-dik vásárlóerejének regenerálásával. At-tól is tartanak, hogy Roosevelttel legköze-lebbi lépése az ipar államosítása lehet s ezért is elkövetnek minden lehető-t a roosevelti program megbuktatására. A beavatottak látják, hogy Amerika új vál-ság előtt áll. Vajjon a döntő pillanatban Roosevelttel mer-e továbbra is erőlyes len-ni s még az eddigieknél is drasztikusabb eszközökhöz nyulni.

Párizs, szeptember 13. Amerikai tőkés-ek fokozódó mértékben juttatják át tő-kéiket Európába. A dollár újabb pontok-kal gyöngült. Az amerikai tőzsdéken pán-ikszerű izgalom vett erőt.

Az osztrák fasizmusnak többé már semmi sem állja útját

A Népszövetség és Olaszország is meg van győződve arról, hogy Dollfuss bevezeti a fasizmust Ausztriában

Bécs, szeptember 13. Starhenberg herceg tegnapi beszédében a Heimwehr képviselőiben büszgnyilatkozatot tett Dollfussnak, de ugyanakkor rá-mutatott a bécsi városházára s azt kö-vetelte, hogy a kormány vessen véget Bécsben a baloldali uralmának.

Genf, szeptember 13. Népszövetségi körökben a gyengeség jelének tartják azt, hogy Dollfuss osztrák szövetségi kancellár annyiszor invitálja táborába a hazafias érzelmű osztrákokat. Mér-tékadó helyen Ausztriáért változatl-anul fennáll továbbra is az aggodalom, mert attól tartanak, hogy az osztrák ha-zafias front kiszélesítése olyanok be-özönlésével fog együtt járni, akik nem százszaázalékos hívei Ausztria függet-lenségének. Kérdéses, hogy a Dollfuss kormány végre tudja-e hajtani pro-gramját. Számolni kell most már azzal is, hogy Dollfuss szintén megkezdje a szakszervezetek elleni harcot.

Róma, szeptember 13. A Popolo d'Italia vitán felülnek mondja, hogy Dollfuss be fogja vezetni a fasizmust

Ausztriában. A németországi nemzeti szocialistáknak — írja a lap — be kell látniok, hogy az Anschluss nem aktuá-lis, sőt felesleges is, mert hiszen a fas-izmus bevezetése az egyéni tekintély visszaállítását fogja jelenteni, ami a horogkeresztesek mozgalmanak is vég-ső célkitűzése.

Bécs, szeptember 13. A Hősök terén Miklas osztrák szövetségi elnök szem-lét tartott az osztrák főváros helyör-sege felett. A díszemlére kivonulta-tott csapatok a háboru előtti egyenru-hát viselték, acélsisak mellett tölgyfa-levéllal.

Bécs, szeptember 13. Az osztrák bel-ső kölesönt szeptember végén, vagy ok-tóber elején fogják kibocsátani. Az elő-készítés a szövetségi pénzügyminiszte-riumban tíz nap óta folyik. A munká-latokba bevonták a jegybankot is. Hir szerint megmaradtak az eredeti terv-mellett, hogy t. i. 200 millió silling ér-tékű nyereménykötvényt fognak emit-tálni.

mek megoldás, melynek már a bölesőjé-nél ott settenkedett a halál.

Egy kis hiba csuszott ugyanis a szá-mításba.

A nemzeti terv keresztülvitele legalább látszólag áldozatot kívánt.

Mire az amerikai gyárosok csak lát-szólag hozták meg az áldozatot.

A valóságban pedig kijátszották Ro-sevelttel törvényeit és fűtyöltek az állam nemes érdekeire.

ilyen esetben ellentétben kerülnek egy-mással.

Hogy mennyire más a papír, mint a valóság, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a munkaidő megrövidítéséről és amunkabér emeléséről szóló törvénnyel éppen Ford helyezkedett legelőször szem-be. Az a Ford, aki a fogyasztásnak a munkabérek emelése útján történő emel-kedéséről legelőször irt Amerikában nagy feltűnést keltő könyvet.

Mert a nagytőke és az állam érdekei Igy lett a kék sashól legenda.

VILÁG TÜKRE

Gandhi csillaga leáldozóban

Gandhi csillaga kétségtelenül lemenő-ben van. Julius 12-én kezdődtek Poona-ban a hindu nacionalista párt tanács-kozsái, amelyeken Gandhi elnököl-t. Közvetlenül azután történt, hogy egy második éhségtiltakozásával kimeneki-tette magát a börtönből. Hívei azt vár-ták tőle, hogy segítségével létrejöjjön egy kompromisszum a párt és a kor-mály között. Kivánatos volt, hogy végre a nemzetiek résztvehessenek az alkotmányos reformok előkészítésében és a többi pártokkal együtt ők is be-léphessenek a törvényhozó testületekbe.

Azt hitték, hogy Gandhi fogsága alatt teljesen átgondolta a helyzetet és mint sok híve, ő is meggyőződött arról, hogy a régi taktika nem felel meg az új vi-szonyoknak és a nemzeti párt kongressz-usza a régi, negatív politikát nem folytathatja.

A gazdasági krízis, amelynek sulya alatt India, mint főleg agrárország, rendkívül sokat szenved, továbbá a kormány drákói rendelkezései, melyek lehetetlenné tették, hogy a nacionalis-ták előteremtsék a pártpénzeket, való-sággal megbénították a nacionalisták munkáját, akiknek minden demonstrá-ciójuk immár csak abból állhatott, hogy lecsukatták és elítéltették magu-kat. Ez azonban egy politikai párt szá-mára a legterméketlenebb szerep és ezt a szerepet nem akarták tovább jár-szani.

A kongresszuson ezekkel az érvek-vel vonultak fel Gandhi párhívei. A vezér azonban általános meglepetésre kifejtette, hogy lehetetlen a kormány kívánságát teljesíteni és a polgári engedtelenséget megtiltani a pártnak elvből nem szabad. Gandhi, aki soha jó taktikusnak nem bizonyult, de aki-nek roppant egyéni varása egyre nö-vekedett, álláspontját végrehajtotta. A párt nem azoknak a szellemében hatá-rozott, akik a fejlődést kívánták, ha-nem az ortodox gandhisták szellemé-ben. Gandhi ugyanis arra számított, hogy az alkirályval tanácskozni fog és hogy a tanácskozások eredménye egy számára is méltó kompromisszum lesz.

Ebben a számításban azonban csaló-dott. Az alkirály két ízben is vissza-utasította Gandhi sürgöny útján való megkeresését arra, hogy négyzetem kö-zött beszélhessenek. A visszautasítást a londoni kamarában Sir Samuel Hoare indiai miniszter is helyesnek tartotta.

Az indiai kormány ugyanis azon az ál-lásponton van, hogy nem tárgyal for-radalmárokkal, ha azok előzőleg nem mondanak le hivatalosan az ugyneve-zett passzív forradalomról, mely India-ban főleg az adófizetések megtagadá-sából áll.

A poonai konferencia azzal végződött hogy H. Aney, a hindu nacionalisták egyik vezére, problémációt tett közzé, amelyben a polgári engedtelenséget nem kell parthatározatnak tekinteni.

Viszont mindenkit felhívott arra, hogy saját veszélyére és költségére tagadja meg polgári kötelességeit. Gandhi ál-lott a próklamáció mögött, aki azt hit-te, hogy az individuális martíromság a többieket is magával fogja ragadni és a kormány szemben fog állani majd egy olyan nagy mozgalommal, amely-nek engednie kell.

Ebben azonban csalódott, mert a hin-duk meglegeleltek a martíromságot és fizették az adót. Aki nem fizette, nyil-ván nem tüntetésből tette, hanem mert nem volt módjában fizetni. Mínt hogy azonban Gadhí továbbra is lázított a kormány ellen és hirdette a passzív forradalmat, augusztus elején Rasban, tanítványával együtt elfogták és el-szállították Poona-ba, ahol azonban szabadlábra helyezték azzal, hogy na-

ponta jelentkeznie kell a rendőrségen. Gandhi azonban ennek a rendelkezésnek nem tett eleget és ezért újra letartóztatták. Augusztus 4-én ítéletet is hoztak ellene és egyévi börtönbüntetéssel sújtották. Feleségét hasonló okok miatt szintén letartóztatták és hat hónapra elítélték.

Gandhi újabb fogságában éppugy tovább akart dolgozni, mint eddig az érintetlenek érdekében. A kormány figyelmeztette azonban, hogy azelőtt államfogházban ült törvényszéki ítélet nélkül és nádirat sem volt ellene. Most azonban el van ítélve és a régi börtönkedvezményekre nem tarthat számot. Gandhi ekkor harmadik éhség sztrájkjába kezdett. A hatóságok ekkor átszállították őt Poonába, a városi kórházba.

Gandhinak ez a legutóbbi éhség-sztrájkja gyorsan befejeződött. A mahatma a kórházban gyorsan legyöngült, egy hét után öt kilót fogyott, úgy hogy az egész ember 45 kiló lett. Mint előrelátható volt, a kormány ezúttal is elhatározta, hogy a hindu nemzet szent jét és hősét szabadon bocsátja, mert nem akarták mesterségesen táplálni és el akarták kerülni azt, hogy éhen haljon. Augusztus 23-án, szerdán megint szabadlábra helyezték, mire azonnal, a szokásos áldoimák közepette narancslét ívott. Ugyanakkor szabadlábra helyezték feleségét is.

Ezek után nem valószínű, hogy Gandhi továbbra is kampányt fog indítani a passzív forradalom érdekében. Ha megtenné, megint letartóztatnák és minden kezdődhetné elölről. Általában azt hiszik, hogy most már az újabb politikai tevékenységtől tartózkodni fog és főleg az érintetlenek érdekében fog dolgozni. Azonban nem mindenki van ezen a véleményen. Gandhi néhány nappal szabadlábra helyezése után kijelentette, hogy beszélni akar az alkirályal. Ha ez nem érheti el, újra lecsuktatja magát és akkor már csak holnap kerül ki a kórházból. Vagyis Gandhi ragaszkodik ahhoz, hogy ne a nacionalisták proklamálják a békét a kormányval szemben, hanem a kormány mutasson békeajándékoságot a nacionalisták irányában.

Gandhi helyzete nehéz és a földadat, amit vállalt, nagyon halálatlan. Önkényes szenvedésekkel akarja az angolok szívét megpuhítani, hogy ilyen módon a nemzeti párt összes céljait realizálhassa és pedig az erőszak mellőzésével. Ez a passzív forradalom már több, mint három év óta tart, anélkül azonban, hogy komolyabb eredményeket mutathatott volna fel. Ellenben azok, akik Gandhi pártjának utasításait végrehajtották, vagyunkban és testi épességükben hoztak óriási áldozatot.

Akik annakidején 8 anna (körülbelül 22 lej) napidijért résztvettek a demonstrációkban és lecsukatták magukat, ma itt állanak munka nélkül és a pártnak minesen pénze, hogy támogassa őket. A szerencsétlenek kolduskönyvére tengődnek Bombayban. Gandhi azonban nehezen akarja beküldeni tévedéseit és a párt ezért lassan el is ejti őt és új vezetést kíván, amely a hinduk követeléseit realiszabb taktikával igyekszik végrehajtani.

Most jelent meg: Minden eddigi romániai könyvszénzációs szénzációs **KÖVESS ISTVÁN: könyvujdonság!!**

A vörös fogaskerék

(500 nap Lenin országában)

E könyvet mindenkinek el kell olvasni. Szovjet-Oroszország borzalmas belső tusáját filmszerűen adja és könnyen, mindenki által érthetően szólaltatja meg a vörös fogaskerék körül vért izzadó vagy magas állásban levő és luxusautókon járó személyeket. Ez a könyvet nem lehet addig letenni, amíg végig nem olvastuk.

A vaskos kötét ára mindössze 40 lej! **SINGER NÁNDOR** kiadása, **SATU-MARE**

Kapható minden könyvkereskedésben

Select Muzgó

Select Muzgó

Mai kezdettel:

Nők a kémszolgálatban

(Die unsichtbare Front — Kémmók)

Rendkívül érdekesítő és izgalmas Richard Eichberg film a tengeralattjárók kémszervezetéről. Eredeti okmányok alapján készült különleges rendezésű és szenzációs felvételű film. Főszerepekben: Trude v. Moio, Theodor Loos, Karl Ludwig Diehl.

Mit határozott a 18. cionista kongresszus?

A héber kultúra, a nemzeti munka, az alijah és hachsarach követelményei

Egy évben állapította meg a kongresszus a hachsara minimális időtartalmát. A héber kultúra és nevelés megerősítése a galutban. A palesztinai rendezett munkáviszonyok bázisa az egységes zsidó munkásszervezet

Cluj-Kolozsvár, szeptember 13. Az Uj Kelet tegnapi számában ismertettük azokat a határozatokat, melyeket a palesztinai mezőgazdasági kolonizáció és a bevándorlás ügyében hozott a prágai cionista kongresszus. Az alijah és hachsarach kérdésével külön rezolúcióban foglalkozik a kongresszus.

Hachsarach és alijah

A kongresszus megállapítja, hogy az alijah a cionista szervezet centrális feladata lett. A zsidók tízezrei várják a Palesztinába való kivándorlás lehetőségét. A cionista szervezetnek minden erejével azon kell lennie, hogy a zsidó tömegek Palesztinába vándorolhassanak. A kormányval folytatandó tárgyalásoktól és a kormánnyal szemben felállított követelésektől függetlenül a hachsarach és alijah bizottság számos olyan javaslatot terjesztett a kongresszus elé, melyek a cionista szervezet bevándorlási politikájára és rendszerére vonatkoznak. Így például egy új bevándorlási kategóriát létesítettek, még pedig a kézművesek kategóriáját, kikre nagy szükség van ma az országban és akik szintén igényt tartanak certifikátokra. Ennek a kategóriának a bevándorlását mentesíteni kell egy bizonyos összeg felmutatásának kötelezettségétől. Eddig ugyanis a kézművesektől és kisiparosoktól is 150 font tőke felmutatását követelték. A kongresszus követeli, hogy a kézművesek minden tőke-kötelezettség nélkül jöhessenek az országba. Ezzel szemben azon kisiparosoknak, kik nemcsak munkájukból, hanem vagyonukból is kell, hogy éljenek, továbbra is 150 fontot kell felmutatniok.

Chalucuit

A Hachsarach és chalucuit kérdésében a kongresszus megállapítja, hogy a chalucuit-mozgalom áramlata egyre nagyobb méreteket ölt. Ez a körülmény fokozottabb követelményeket állít fel a chalucuittal szemben. A hachsarach-telepek a jövőben csak olyan chalucuitokat vegyenek fel, akik legalább egy évet töltöttek el valamely chalucuit vagy ifjúsági szervezetben és valamelyes héber nyelv-tudással rendelkeznek. A hachsarach ideje minimálisan egy év kell legyen. A hachsarach-telepeknek a Palesztina Hivatalok felügyelete kell állaniok.

Héber kultúra a galutban

Az Uj Kelet ismertette azokat a határozatokat, melyeket a palesztinai iskolák, a nevelés és a héber kultúra ügyében hozott a kongresszus. A galutbeli héber nevelés és kultúra kérdésével külön bizottság foglalkozott. A bizottság referensé dr. Zwi Sohar volt, akinek előterjesztése a kongresszus a következő rezolúciót hozta:

a) A XVIII. cionista kongresszus hangsúlyozza a galutbeli nevelési és kulturális munkát — mely a cionista mozgalom lélekét képezi — megerősítésének és kiterjesztésének égető szükségességét. A kongresszus egyik legfontosabb tényezőnek tekintti ezt a munkát a cionista nevelés kiemeltése és a cionista szervezet belső szánálása szempontjából. b) A kongresszus kötelezi az exekutívét egy külön hebraizációs kultúra-reszort létesítésére. c) A XVIII. kongresszus követeli a XVII. kongresszus a héber világszövetségére és a héber világszövetség ügyében hozott határozatok végrehajtását. d) A kongresszus megfélelű szöveget

c) A világszövetség, a kultura és nevelésügyi szervezetek központjai részére. e) A kongresszus hivatalos lapja és jegyzőkönyve a jövőben héber nyelven jelenik meg. f) A kongresszus kötelezi a cionista intézményeket, hogy az egymásközötti levelezést héber nyelven fejtassák. g) A cionista szervezet és a cionista intézmények csak héberül tudó tisztviselőket vehetnek fel. h) A kongresszus követeli az exekutívétől, hogy kövessen el minden lehető egy galutbeli héber napilap megindítása érdekében.

Nagy jelentőséggel bír a kongresszus

ama határozata, mely a palesztinai munkáviszonyokkal foglalkozik:

A kongresszus elismeri, hogy a rendezett munkafeltételek megállapításának bázisa a munkások egységes szervezeteinek létezése. A palesztinai általános munkásszervezet értékes instrumentuma a zsidó munkások és a cionizmusnak. A zsidó munkások és a zsidó gazdaság fennmaradásának előfeltétele: a munka meghódítása, a zsidó ifjúság begyökerezése az eredeizraeli munka életébe, a zsidó munkásság jogos részesedésének biztosítása a kormány, a városi közigazgatás és a nemzetközi tőke munkálataiban, megfelelő életfeltételek biztosítása a zsidó munkások és családjaik számára, az ember jogok, a polgári és a nemzetiségi jogok védelme az országban, a héber nyelv elsajátítása a munkások és a bevándorlók által, a galutbeli hibák gyógyítása és a galutból jött bevándorló csoportok átültetése egy dolgozó, nemzeti egységbe.

A sztrájkörök ellen

A kongresszus megvet minden sztrájkörök akcióit a munkások körében és kijelenti, hogy azon szervezetek, amelyek ilyen akciókat tüztek ki ellenük maguk elé, a cionista művelészetik és adásuk és tevékenységük elterelésében áll a cionista mozgalom morális követelményével és nemzeti felelősségével.

A kongresszus elismeréssel adozik a munkáshivatalok nagy fáradozásainak, melyet egy dolgozó alijah begyökerezése, a zsidó munka elvének keresztülvitele és a munkát kereső munkások elhelyezése érdekében fejtettek ki.

A kongresszus helyesnek tartja azt a törekvést, mely egy egységes munkáshivatal létesítésére irányul a munkások és a munkaadók megegyezése alapján és ebben látja az összes munkátkeresők közötti igazságos munkaosztás kérdésének helyes megoldási útját és megbizva az exekutívét, vizsgálja meg egy ilyen egységes jellegű, legfelsőbb munkafórum létesítésének lehetőségét.

Harminc francia egyetemi tanár katedrát vállal Oroszországban

Párizs, szeptember 13. Ugy hírlik, hogy a szovjet felkérte Herriot volt francia miniszterelnököt, közvetítse azt a kívánságot, hogy 30 francia egyetemi tanár vállaljon katedrát oroszországi egyetemeken. A lapok értesülései szerint a francia kormány hozzájárulását adta a tanárok oroszországi katedrafoglalásához s Herriot ezt tudatta a szovjetkormánnyal. A professzorok január elején fáják megkezdeni működésüket Oroszországban.

mint a francia kormány hozzájárulását adta a tanárok oroszországi katedrafoglalásához s Herriot ezt tudatta a szovjetkormánnyal. A professzorok január elején fáják megkezdeni működésüket Oroszországban.

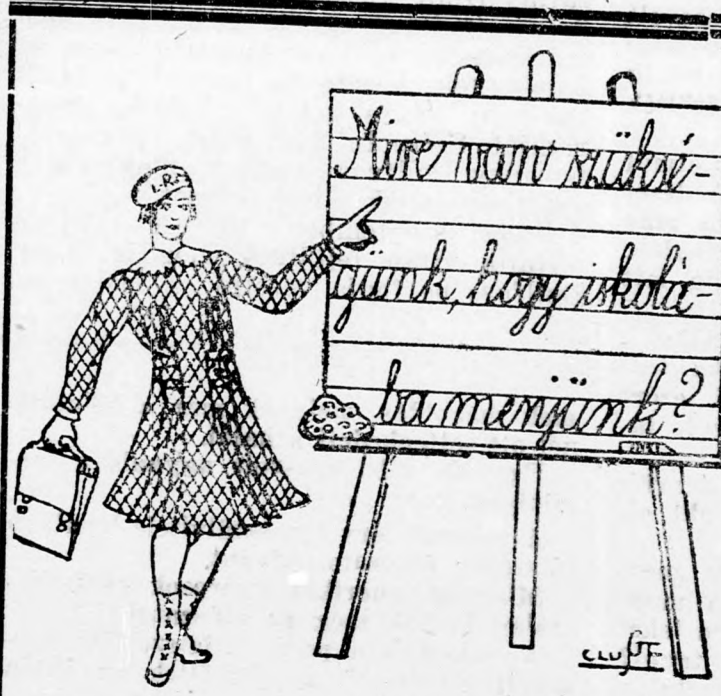
Mussolini lapja a német zsidók palesztinai kivándorlásáért

„A zsidókérdés egyetlen megoldása: a zsidó állam Palesztinában”

Róma, szeptember 13. A „Popolo d'Italia” Mussolini lapja, feltűnő vezércikkben foglalkozik a prágai cionista kongresszus határozataival. A cikkíró hangsúlyozza, hogy a palesztinai zsidó állam felépítése a zsidókérdés egyetlen megoldása.

A németellenes bojkott eljeteése — írja a Popolo d'Italia — elősegítheti a németországi zsidók szabad bevándorlását Palesztinába. A birodalmi kor-

mánynak meg kell engednie, hogy ezen zsidók, vagyis legalább egy részét magukkal vigyék. A zsidókérdés számára csak egy megoldás van: a zsidó állam Palesztinában. A prágai határozatok világosan megmondják: a zsidóság nem felekezett, hanem nép. Ez a kérdés mindinkább erősebben követeli a maga teljes és végleges megoldását.

- Iskolaj mosott vászon 13.-
- Iskolaj pepita egyenruhák 19.-
- Iskolaj seviot szövet 55.-
- Iskolaj viu gypju öltöny-szövet 155.-
- Iskolaj leányka kabát-szövet 145.-

Heller & Molnár
divatnagyruházában
Cluj,
Calea Regele Ferdinand 15

Kaput

Tizenkét Az elb

Cluj-Kolozsvár Kelet tud.) Székeség lárn folyosót. A p hete folynak frontját festik köntösbbe bujták: Pavel O kolozsvári sziz tempó talán bilitált szinig bírása. Az u az egész szin óraműpontossá ber elején m mjerrel: Moza Pavel Cons kihallatszik a lat egyik m megbüntette. De mikor ben Constantin fe uja átalakult nevű szinpadj — Milyen é

— Ezt még ni önmagam amióta uja keltől éjfélig. Néhány hét a tunk be. Oriá gyobb áll elő premierje le mondhatom m vissza. Azonk

— Hogy m Gazdasági vál kevés és ezért akar látni. Az ségnek, amit k reteink között államségélyün megérződnie a ményén. Két művészigler er darabokkal, u szíteni ki biz miorunkat. A jobban. A mű séné, különös meg egy szer lan nivóju nó u tenorista é nos és Simó sével. Ujeicu a kérdés. M hjáný, de rem rjstát szerző idei műsört e nom, hogy h ség.

— Az elő ges változtat szer hetenkén számára ifjus dán delután c adás. Minder matinéhelyár tartunk, melye rabjait adjuk teljesen új m Tizenhárom t tizenkettő fel. Az idei műsö Varázsfuvalój Offenbach Sz rendezésben, s gozásában. Kientz Bibliás Ter-november a többiek: St Gounod: Babá Pondieri: Gio Szibéria, Ross

A mo kézi

leg lak A le m ar F ké Ch 19

Kapunyitás előtt a kolozsvári Opera

Tizenkét premiért mutat be az Opera az új szezonban. Az elbocsátásokról is nyilatkozik Pavel Constantin

Kolozsvár, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) Szezonnyitás előtti lázas tevékenység lármája telíti a Román Opera folyosóit. A próbatételekben már három hete folynak a betanítások, a színház frontját festik, a díszleteket új, művészi köntösbe bujtatják, délelőtt-délután próbák: Pavel Constantin újra bevonult a kolozsvári színházhoz és az általa diktált tempó talán még gyorsabb, mint a rehabilitált színházgató közmondásos tempójában. Az új rezsim levegője érezhető az egész színházon. Fegyelem van és óraműpontosságra munkabeosztás. Október elején nyílik meg az Opera, Premierrel: Mozart Varázsfuvolájával.

Pavel Constantin hangja az irodából kihallatszik a folyosóra. A prózái társulat egyik művésznője sirdogál: Pavel megbüntette, mert elkészt a próbáról. De mikor bent ülünk az irodában, Pavel Constantin fegyelmet tartó igazgatóból újra átalakult művészé, az ország nagy-nagy színpadi rendezőjévé.

— Milyen érzéssel jött ide vissza?

Örültem...

— Ezt még nem volt időm kianalizálni önmagamban — feleli —, mert amióta újra átvettem hivatalomat, reggeltől éjfélig megszakadásig dolgozom. Néhány hét alatt három operát tanítottunk be. Örjási munka volt és még nagyobb áll előttünk, hiszen tizenhárom premierre lesz a szezonnak. Így nem mondhatom meg, milyen érzéssel jöttem vissza. Azonban kétségtelen: örültem...

Reformok két irányban

— Hogy mi lesz az új szezonban? Gazdasági válság van, a közönség pénze kevés és ezért a kevésért utat, érdekeset akar látni. Azt kell adni tehát a közönségnek, amit kíván, a szerény anyagi kereteink között is. Ötmillióval redukáltuk államsegélyünket, de ennek sem szabad megérvényesítenie az Opera művészi teljesítményén. Két dolgot kellett csinálnom: mérsékelten erősíteni az együttést és új darabokkal új rendezés: munkával egészíteni ki bizony már nagyon lejátszott műsorunkat. Ez utóbbi sikerült a legjobban. A művészi személyzet kiegészítésénél, különösen a férfi-ensembelnél kell még egy szerződés, hogy a kifogásalan színésznőigárdáig felemelkedjék. Egy új tenorista és baritonista: Puican János és Simonescu György szerződésével. Ujjeicu visszatérével megoldódott a kérdés. Még csak hőstenorban van hiány, de remélem sikerülni fog új tenoristát szerződtetnem Bukarestből. Az idei műsort ezért úgy kellett összeállítanom, hogy hőstenorra ne legyen szükség.

Az új műsor

— Az előadások rendszerében lényeges változtatásokat eszközöltünk. Kétszer hetenként délután középiskolások számára ifjusági előadások lesznek. Szerdán délután dráma, szombaton operaelőadás. Minden hétfőn rendkívül olcsó, matinéhelyekkel népies előadásokat tartunk, melyeken a múlt évi műsor darabjait adjuk elő. A hét többi napjaiban teljesen új műsort adunk a közönségnek. Tizenhárom darabot vettünk meg, ebből tizenkettőt feltétlenül bemutatásra kerül. Az idei műsor a következő: Mozart: Varázsfuvolájával nyitunk, aztán jön Offenbach Szép Helénája, reinhardt rendezésben, Korngold egészzen új átdolgozásában, Gounod Romeo és Júlia, Kientz Bibliás embere jön még szeptember-novemberben, aztán kerülnek sorra a többiek: Strauss: Egy éj Velencében, Gounod: Baba, Spontieri: Vesta szűz, Poldieri: Gioconda, Giordano Bruno: Szibéria, Rossini: Hamupipőke és Olyan

A modern kézimunka

legértékesebb dísz minden lakásnak!!!

A legújabb külföldi modellek szerint készített kézimunkák képek meglepő olcsó áron kaphatók

FISCH BOSKE kézimunkaszalonjában Cluj, Str. Barjitu (Majom u.) 15. szám.

nő Algirban, Souppé: Boccacio, Milöcker: Koldusdiák, Zardanaj: Franciara Darnini. Ezeket kívül igen kevés régi darab megy majd a rendes előadásokhoz. Fel szeretnénk azonban ujtani a Bajazetot és Paraszfbecsületet, ezeket már régen nem mutattuk be Kolozsváron.

— A zenekart és énekkórust lényegesen erősítettük, Karmesterünk egyelőre csak három van: Bobescu, dr. Brdy Miklós és dr. Saveanu, a volt baritonista, aki a bécsi zeneakadémián nyert karnagyi képzettséget és leszerződöttem. Negyedik karnagy iránt most érteklődöm.

Coty táviratilag közölte a genfi zsidó világkonferenciával, hogy nem antiszemita főbbé

Genf, szeptember 13. Francois Coty, az ismert francia parfümgyáros és lapkiadó, kinek lapja évek óta heves antiszemita propagandát az, feltűnés-keltő táviratot intézett a genfi zsidó hitközséghez, melyben bejelenti, hogy felhagy az antiszemitizmussal. Coty azzal a kéréssel fordult a genfi hitközséghez, hogy táviratát olvassák fel a genfi zsidó világkonferencián. A konfe-

Az elbocsátások Felvetettünk még egy kérdést Pavel Constantinak. Hat ember, mint ismeretes, elbocsátottak az Operától: Marius Niculescut, Bobescut, Demetrescut, Nicolaut és Rónay Antal karnagyot, Rajtuk kívül még egy szabómestert. Különösen Rónay Antal menesztése volt feltűnő: benne egyik igen tehetséges 'agját vesztette el az Opera.

— Azok után, amik történtek — mondotta Pavel Constantin —, lehetetlen volt minden együttműködés ezekkel az emberekkel. Az elbocsátásokat annai is inkább megtehettem, mert az öt művész közül csak egy ember volt az Opera számára értékes, a többiek ballasztjai voltak a színháznak. Így kellett tennem, ezek az urak beláthatják, hogy nem dolgozhattunk együtt többet.

Ennyit mondott Pavel Constantin kapunyitás előtt. (h.)

Maniu nem kapott meghívást a Peles kastély jubileumára

Bucuresti-Bukarest, szeptember 13. Szeptember 26-án Szinájában fényes külsőségek között fogják a Peles-kastély fennállásának ötvenéves fordulóját megünnepelni. Az ünnepségre meghívást nyertek a diplomáciai kar tagjai, a kormány tagjai, a politikai pártok vezetői és azok a politikusok akik I. Károly király alatt miniszterek voltak. Meghívást nyertek a kisebbségi

pártok vezetői is, gróf Bothlen György, dr. Hans Otto Roth, valamint dr. Fischer Tivadár, az Országos Zsidó Párt elnöke.

A Tempo feltűnéskeltő cikkben állapítja meg, hogy a meghívottak között nem szerepel Maniu Gyula, holott az ünnepségre meghívást nyertek a volt miniszterelnökök is.

Országosan körözött postacsalót tartóztattak le Szatmáron

Egy felfüggesztett postaellenőr és egy postafőtiszt több-százezer lejrel károsították meg a postakincstárt. Hamis pénzesutalványokkal operáltak, míg a szatmári postán tetten nem érték őket

Satu-Mare-Szatmár, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) A szatmári postai alkalmazottak ébersége folytán egy olyan nagystíli postacsalót sikerült Szatmáron ártalmatlanná tenni, aki már néhány éve fosztogatja Erdély valamennyi jelentősebb postahivatalait, anélkül, hogy eddig sikerült volna őt leleplezni.

Az elfogott postacsaló trükkje az volt, hogy egy postafőtiszt cinkostársa segítségével hamis pénzesutalványokat küldött különböző álcák alatt a postahivatalokhoz, ahol azután megjelent és hamis okmányok segítségével felvette a soha postára nem tett összegeket.

Sokáig csinálta ezt, míg végre hétfőn rajtavesztett.

Ekkor ugyanis megjelent a szatmári főpostán egy utazó kinézésű ember, aki Markovits Sándor utazóként mutatkozott be és bejelentte, hogy „Poste-Restante” 26 ezer lejt vár Herkulesfürdőből, illetve Temesvárról és a pénznek szerinte már itt is kell lenni.

A postán már vártak erre az „uriamberre”, mert a jelzett utalványok már megérkeztek, sőt a posta vezetősége akkor már azt is tudta, hogy nagystíli szélhámmossal van dolga.

A postán ugyanis az a rendszer, hogy minden feladóállomást, ahonnan ötezer lejnél magasabb összegről kiállított pénzesutalvány érkezik, táviratilag megkérdezzék, hogy a pénzesutalványon szereplő összeget tényleg feladták-e? Herkulesfürdőből pedig az a válasz érkezett, hogy fenti címre Szatmárra senki nem kü-

dött a napokban pénzt. De különben is gyanús volt a küldemény, mivel az utalványon a postabélyegző a rendestől eltérő vastagságú volt.

A tisztviselő azt mondta a biztos felépésű csalónak, hogy várjon egy kissé, míg utána néz, hogy megjött-e a küldemény és ezalatt értesítette a fellebbvalóit akik a szélhámos leleplezésére siettek. Azonban késő volt. Az „utazó” megérezte a veszélyt és eltűnt.

A posta személyzete azonnal jelentette az esetet a rendőrségnek, amely lázas tempóban utánavetette magát a szökevénynek. Detektívek kezdtek keresni és végül kinyomozták, hogy a szélhámos egy kisfiu segítségével taxit bérelt és azon Nagykároly irányában elbörgött.

A rendőrség azonnal felvette az érintkezést Nagykároly rendőrségével, ahonnan az a válasz érkezett, hogy a keresett taxi éppen a rendőrség előtt áll, de nem ül benne senki. Az autó utasa azonban csak egy kis kőrsétát tett a városban úgy, hogy a lesben álló rendőrök nyakon csípték a mit sem sejtő hőkevényt.

Amikor a család látta, hogy nincs menekülés, hirtelen elővett a zsebéből egy szublimált pasztillát és megmérgezte magát. A másvilágra való menekülési terve azonban nem sikerült, mivel a kórházban azonnal alkalmazott gyomormossással megmentették az életnek és áthozták Szatmárra, ahol a rendőrség vette partfogásába.

Kihallgatása alkalmával kiderült, hogy a leleplezett postacsaló Mázáreanu Vasile

temesvári postaellenőrrel azonos, akít a múlt hó 28-án a posta különböző szabálytalanságok miatt felfüggesztett állásától.

Kihallgatása alkalmával nem is tagadta bűnösségét, de egyelőre, csak azt ismerte be, hogy Bukarest, Nagyvárad és Temesváron szélhámoskodott, mindent az itteni recept szerint, csak hogy természetesen nagyobb szerencsével, mint Szatmáron, ahol a tisztviselők ébersége folytán sikerült leleplezni.

Zzeében a rendőrség több hamis pénzesutalványt, valamint különböző névre kiállított személyazonossági igazolványokat talált. Ezenkívül 30 ezer lej készpénzt amelyet szintén bűnös uton szerzett.

A rendőrség közben azt is megtudta, hogy Mázáreanu elelőtt négy évvel is felfüggesztették, de később a posta ismét visszavette.

Az elfogott szélhámos bevallotta, hogy üzemeit egy Blum nevű temesvári posta főtitst segítségével követte el, aki a hamis pénzesutalványokat becsempesztte a mozgópostára és a rovatoló lapban is bevezette. A cinkostárs ellen a rendőrség azonnal elfogató parancsot bocsátott ki, aki azonban megnesztele a dolgot és megszökött.

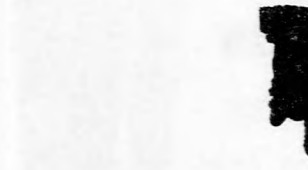
A nyomozás ugyan még csak a kezdetén tart, annyi már bizonyosnak látszik, hogy a rendőrség olyan országos szélhámost tett ártalmatlanná, akiről rövidesen az elkövetett szélhámosok és más különböző bűnök tömege fog kiderülni.

A szatmári rendőrség most azon fáradozik, hogy összeállítsa Mázáreanu — bizonyára tekintélyes — bűnlajstromát.

F. M.

Váltsa meg újévi üdvözlétét

a Keren Kajemet utján

Nemcsak pénzt és munkát takarít meg, hanem a zsidó országépítéshez is hozzájárul.

Az üdvözléteket az Uj Kelet közli rohasanai számában.

A megváltás díja: egyszerű üdvözlét folytatólagonosan közölve 30 lej.

Egyszerű üdvözlét külön sorban 50 lej. Keretes üdvözlét külön szöveggel 100 lej. Nagyalaku, keretes üdvözlét üzletek, válatatok, egyesületek részére 250 lej.

Üdvözléteket felvesznek a Keren Kajemet biztosok és perselyűritők, valamint az Uj Kelet megbízottai.

a valesztina: munkozik: meri, hogy a megállapításnak esleges szervezete: na! általános min instrumentuma a jik. A zsidó munka nna. lésének elő: hóhótása, a zsidó az eredisraeli lo munkásság joz: zosítása a kor: zsgatás és q nem taiban, megfelelo sa a zsidó mun: zámára, az embe: a nemzetiségi jo: gában, a héber munkások és a be: utbeli hibák gyó: jtött bevandorló gy dolgozó, nem

sztrájktrók ellen

megvet minden munkások körben az szervezetek, t tüktek ki es: sta mit veszelvez evékenységük el: a mozgalom mo: és nemzeti fe:

heréssel adózik a fardozásainak. ljah begyökere: vénének keresztül: ereső munkások tejtettek ki. nek tartja azt a egységes munka: nyul a munka: egegyezése alap: ssszes munkátke: s munkaelosztás földási utját és t. vizsgálja meg legül, legfelsőbb nek lehetőségét.

tanár gban

y hozzájárulását országi katedra: ezt tudatta a professzorok ja: gkezdeni műkö:

sidók

ért

zsidó

dmie, hogy ezen galább egyré: A zsidókérdés oldás van: a. A prágai ha: megmondják: a hanem nép: erősebben kö: végleges meg:

ászon 13.—
gyenruhá- 19.—
zövet 55.—
puju öltöny- 155.—
a kabát- 145.—

er & nár
rubázában

uj,
Ferdinand 15

Vigyázzon posztó és ruha-szövet vásárlásánál **meri rosszul lesz** vásárlás előtt feltétlenül megtekintendő a Transsylvania

meri rosszul lesz

volt **SZÁSZ ODON R. T.**

Románia legnagyobb posztó, bélesáru és szabó kellékek áruháza. CLUJ, Str. Universităţii (Egyetem-ucca) 3.

Oriási választék eredeti angol, valamint belföldi legjobb márkájú férfi ruha, felöltő és téli kabát szövetekben

1 méter 140 cm. gyapjuszövet, strapa ruhára	Lei 120—	1 méter 140 cm. I-a Streichgarn szövet	Lei 290—
1 méter 140 cm. Seviot gyapjuszövet	Lei 150—	1 méter 140 cm. gyapju kammgarn szövet	Lei 280—
1 méter 140 cm. I-a Seviot gyapjuszövet	Lei 180—	1 méter 140 cm. I-a kammgarn gyapjuszövet	Lei 360—

Téli kabát szövetekben Lei 220-tól nagy választék.

Saját érdekében tekintse meg raktárunkat és győződjön meg, hogy nálunk csakugyan feláron vásárolhat.

EGYESÜLETI ÉLET

Kertész Martonné Zsibón. A zsidói helyi csoport meghívására, szépszámu közönség jelenlétében palesztinai impresszióiról tartott igen élvezetes előadást Kertész Martonné a kolozsvári Wizo illusztris tagja. Az előadást dr. Lévi Lajos, a zsidói helyi csoport elnöke vezette be. Lelkes szavakkal emlékezett meg a palesztinai chalucokról, kik a jövő Erec Jisz-tris tagja. Az előadást dr. Lévi Lajos, a zsidói helyi csoport elnöke vezette be. Lelkes szavakkal emlékezett meg a palesztinai chalucokról, kik a jövő Erec Jisz-tris tagja. Az előadást dr. Lévi Lajos, a zsidói helyi csoport elnöke vezette be. Lelkes szavakkal emlékezett meg a palesztinai chalucokról, kik a jövő Erec Jisz-tris tagja.

A Poale Cedek vizalmi bizottságának műsoros estje. Tegnap, kedd este 9 órai kezdettel nagyszerűen sikerült műsoros estélyt rendezett a Poale Cedek zsidóiparosok agmenháza javára a vizalmi bizottság. Közreműködtek: Blau Baba, aki prólogot mondott. Utána egy francia és egy angol groteszk táncszámmal adott elő hatalmas sikerrel Körösi Iluei, a Román Opera tehetséges, fiatal tagja gyönyörű spicetáncával aratott sikert. Vass Olga, aki szintén a Román Opera fiatal és tehetséges tagja, kilyótáncával ragadta magával a közönséget. Végül Körösi Iluei és Vass Olga együttes groteszk táncot adtak elő hatalmas sikerrel.

Ismét kapható Ilia Ehrenberg: Moszkvai sikátor című, nagyszerű könyve. Ára csak 90 lej.

A Szinkör Mozgó csütörtöki megnyitóelőadása:

Anny Ondra legújabb filmje

Addig is, amíg a Magyar Színházban megindulnak a színházi szezon előadásai, a Szinkör Mozgó újra megnyitja kapuit a közönség előtt.

A Szinkör Mozgó szezonnyitó filmje méltó a Szinkör Mozgó eddigi slágersorozathoz és bevezeti az idei szezon nagy slágereit: Anny Ondra új filmjét mutatja be a Szinkör Mozgó csütörtökön. A film címe: Az ezred leánya. (Budapesten Szoknyás regiment címmel aratott em-

lékezetes sikert.) Az Ezred leánya szerep osztása fényes: Anny Ondra, Werner Fuetterer, Adele Sandrock, stb. Rendezője a kitünő Karl Lamac. A film csodálatos téli táj- és sportfelvételei Zell am See és Kitzbühel mellett, valamint Salz-kammergut legszebb vidékein készültek. Az egész film Ausztriában készült. Az Ezred leányát csütörtöktől kezdve vetíti a Szinkör Mozgó minden nap 3, 5, 7 és 9 órakor.

KÖZGAZDASÁG

Engedélyezték az eddig érvényben lévő behozatali engedélyek alapján feladott áruk behozatalát

Bucuresti-Bukarest, szeptember 13. A kontingentálási engedélyek lejáratára ügyében a következő döntést publikálták:

Engedélyezik azoknak az áruknak a behozatalát, amelyeket az érvényben lévő behozatali engedélyek alapján rendelkeztek meg s amelyeket az engedélyek lejáratára előtt adtak fel külföldön. Az ebbe a kategóriába eső áruk az enge-

dély lejáratára után hatvan nappal kell az országba beérkezzenek. Elhatározták különben, hogy a kvótákat a jövőben nem negyedévenként, hanem félévenként fogják a kiutalásnál tekintetbe venni, ami ugy értendő, hogy különösen szezoncikknek névelve esetekben minden negyed évben kiadják a következő negyedrter hére a kontingenst.

Idegen állampolgár nem veheti igénybe az adósságrendező törvény kedvezményeit

Cluj-Kolozsvár, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) Az adósságrendező törvény életbelépésével kapcsolatban rengeteg probléma merült fel, amelyekre az adósságrendező törvény nem vonatkozott elég világosan. Ezeket rendes szokás szerint bírói joggyakorlat dönti el. Az ilyen elvi jelentőségű kérdések technikai akadályok miatt nem képezhetik minden egyes esetben a napi sajtó érdeklődése

tárgyát, most azonban jelentéseink két érdekes és megemlítésre méltó döntésről szólnak. Az adósságrendező törvény 12 szakasza értelmében kereskedők kereskedelmi jellegű tartozásai nem esnek moratórium alá. Ezzel a kérdéssel kapcsolatban a kolozsvári törvényszék hozott elvi jelentőségű ítéletet. A törvényszék második szekciója olyértelmű bizonyítást elrendelő

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvostályában

Ára 140 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

MERA et COMP. AUTOBUSZAI

1933 augusztus 22-től ismét közlekednek **KOLOZSVAR — BESZTERCE** között.

Indul Kolozsvárról: 6 és 16 órakor
Érkezik Désre: 8 és 16 órakor
Érkezik Besztercére: 10 és 20 órakor

Kényelmes és gyors utazás. — Uj kocsikkal. — Viteldij: Kolozsvár—Beszterce menet 130 lej, menettér 240 lej. Indulás Kolozsvárról a főposta melletti autóbusz-állomástól.

Indul Besztercéről: 5.30 és 14 órakor
Érkezik Désre: 7.30 és 14 órakor
Érkezik Kolozsvárra: 9.30 és 18 órakor

határozatot hozott, amelyből megállapítható a bíróságnak az az álláspontja, hogy kereskedőnek nemcsak azt tekintik aki saját nevében és saját óge alatt dolgozik, hanem aki már más cége alatt, de a maga részére foglalkozik kereskedelmi ügyletekkel. Ugyanez az eset áll fenn akkor is, ha valaki bejegyzés nélkül ténylegesen kereskedelmi üzletet bonyolít le.

A temesvári törvényszék ugyanez az adósságrendező törvény alapján végrehajtási felfolyamodásban hozott igen érdekes határozatot. A törvényszék arra az álláspontra helyezkedett, hogy az adósságrendező törvény kedvezményt idegen állampolgársági adós nem veheti igénybe. Álláspontját azzal indokolta, hogy ha a törvény idegen állampolgár hitelezőket a konverziós törvény hatálya alól kivonta, akikkel szemben belföldi adósok nem vehetik igénybe a törvény kedvezményeit, akkor lehetetlen, hogy külföldi adós belföldi hitelezővel szemben igénybe vehesse ezt a kedvezményt. Ez olyan előnyben részesíteni a külföldieket a belföldiekkel szemben, ami nem lehetett a törvényhozónak intenciója és ezt az előző törvények világosan ki is tüntetik.

METALLUX

Ma délben nyílik meg az Ujságíróklub

Cluj-Kolozsvár, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) Ma déli 12 órakor ünnepélyes keretek között nyílik meg a kolozsvári Ujságíróklub, mely Kolozsvári társadalmi életnek hűzappótló szórakozó helye lesz. Évek óta hiányzik Kolozsváron egy olyan klubhelyiség, amelyben a mai viszonyoknak megfelelő olcsó arakon kellemes időtöltést találhatnak az emberek. Az ujságíróklubot a Newyork kávéház télikertjében és annak melléktermében pazar eleganciával rendezték be. Az összes szórakozásokat nyújtani tudja az ujságíróklub: kellemes társalgó, elegáns táncterem, büffé, bridge-szalón, olvasó, rómi, és kártyaszalónok. Pazar világitási effektusokkal valóban nagyvárosias klub helyisége varázsolták át a Newyork éttermet, ahol esténként a legkitünőbb szalón- és jazz-zenekar szolgáltat zenét tánchoz.

A ma déli megnyitó után adják át a használatnak az ujságíróklubot, mely tagjai közé sorozza Kolozsvár társadalmának színe-javát, nemzeti különbség nélkül. Hetenként legalább egyszer műsoros szórakozásról is gondoskodik a klub vezetősége, hogy tagjait a legmesszebbmenő módon kielégítse.

Chaluc esküvő. A marosvásárhelyi Sniff hecháchsará sel Mizrachinak nagy ünnepe lesz, az ott háchársáztól Rúvel Sári és Végh Méir Aháron (Nagyvárad), aliázásuk előtt folyó hó 17-én tartják Diesözsentmarthonban az esküvőjüket. — A marosvásárhelyi Mizrachi ezton hívja meg az összes testvér szervezeteket, cionista elvbarátokat és a völégény és menyasszony összes jó ismerőseit.

Szederkényi Anna: Felszabadultak. A kitünő írónő a ma asszonyának és veresgödő korunknak legizsőbb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Ha **butorait** **időnk vásárolja** **3 előnye van**

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Kézipéért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolhat!

Székegy és Réu butorgyár R. T.
Tárgu-Mures, Bucuresti, Brasov.

A Patria korr

Soco

Sovata-Szovata Uj Kelet tud. annak a politikai tömegét, melytől a németi nagy többségének le. Nemesak a Mchariással és két képviselővel jezi ki a szovata de követeli azt. térjen vissza a alapvető ideológiai programhoz. nyos kormányzat

Socol

Tegnap számu rol, hogy kik ve értekezleten. Soco alelnök, a kolozsvári párti csoport elnöke beszédet, am nemzetii parasztpárti tizedes ellenz méire utalt, amely totta, hogy egyetl erdélyi románságn után Maniu korm az alkotmányos re gyvedül a nemzeti szónoktó Hangsúly monarchista és ősz lak, de a nemzeti Anyos monarchia

A király személyi állományában fűtött fia amarella áll, am gényyszerítette Maniott le, mert rájött, etheti ugy az orsz negmondotta, hogy a lemondásra. A egy a párt egység ott, Vaida Sándor ea, hogy nem vállá indazonáltal, miké a hivták, elfogadta etkezletességgel vá andort, aki korm nemzeti parasztpártiikus programjává o kormányintézked őrtideológiához hűtrodását Ilven az ő transzfermatorium ódon és az ország tó formában tört főképpen a Skoda n furesa szerep jü rtónak. Tilea és tartak bizonyítékok mpromittálására és a manóvert nem a nikor pedig Maniu era jönni a Skoda t vádjával, Vaida litotta, hogy ezt n séget fog támaszt t. Végül a Boila-fol Aurel, amelym löt és két másik anélkül, hogy a

Raktár miatt ha dobok a DANIEL DI Ujonnán nyakkendő csatt és Gazdag rá kitünő olcsó árak!

A kormány Mihalache és Maniu hiveinek malomkövei közé került

A Patria szerint nem a párt alkotmányának megfelelő módon tiltakoztak Szovátán a legális kormányintézkedések ellen. Hat pontban tömörítette a Maniu-csoport követeléseit a szovátai határozati javaslat

Socol Aurel dr. feltűnő kijelentései a kamarillát alkotó fiatalokról

Sovata-Szovata, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) Nem lehet előrelátni annak a politikai értekezletnek a jelentőségét, mely tegnap Szovátán az erdélyi nemzeti parasztpárti politikuskok nagy többségének jelenlétében zajlott le. Nemcsak a Maniuval és a Boila Zacheariással és vele együtt kizárt még két képviselővel való szolidaritást fejtegette a szovátai határozati javaslat, de követeli azt is, hogy a kormány térjen vissza a nemzeti parasztpárt alapvető ideológiájában lefektetett pártprogramhoz és lépjen az alkotmányos kormányzás útjára, mely a ren-

des államéletnek és pártkormányzásnak alapfeltétele. A Maniu-hiveknek a Vaida-kormányval szemben való rideg állásfoglalása még történelmi nevezetességű aktsussá nőheti ki magát és a kormánypartii politikuskok meggyőződése szerint alapjaiban ingatta meg a Vaida-kormány helyzetét. Mihalache tegnapi beszéde és a kormányval szemben hangzottatott szenzációs kijelentései mellett a szovátai határozati javaslat volt a második olyan megnyilatkozás, mely a nemzeti parasztpárt belső válságának ijesztő méreteit bizonyítja.

ellentétben állanak a párt ellemével, semmisnek és érvénytelennek tekintjük". A határozati javaslatot küldöttesség adja át Vaidának és Manjunak. Hivatollos kormánykörökben is nagy feltűnést keltett a határozati javaslat amelyhez a dr. Aurel Buteanu főszerkesztése alatt megjelenő Patria feltűnő helyen a következő kommentárt fűzi:

Hogyan kommentálja a Patria a határozati javaslatot?
„A nap szenzációja, amelynek a rég bejelentett szovátai konferenciának kellett lennie, bebizonyította, hogy nem is olyan nagy szenzáció, mint annyire egyszerű politikai esemény, minden túlzott jelentőség nélkül. A megszavazott határozati javaslat távol van attól, hogy az ellenzéknek bizonyos várakozásait valóra váltsa. A határozati javaslat nem mondja azt, hogy a kormány távozzon el a helyéről, hanem inkább szolidáris nyilatkozat a kormány mellett.

Mit kérnek a szovátai határozati javaslatban?
Beszélnek ott egy választási reform szükségességéről. Azok számára, akik ismerik a nemzeti parasztpártban szokásos vitákat és véleményeket, nem titok, hogy ebben a kérdésben az egész párt egyetért. Sőt több: a pártnak igen jelentékeny tagjai tanulmányozták ezt a kérdést és tudományos munkákat adtak ki erről a reformról.
Beszélnek még a szovátai határozati javaslatban decentralizációra alapozott közigazgatási reformról. Ez is egy régi

igazság: a közigazgatási reform, decentralizációs elvek alapján, kardinális programja a pártnak. Ez részben meg is valósult az elmult törvénykezésekben és megvalósítása folytatódni fog az elkövetkező törvényekben.
A határozati javaslat állami akciót kér gazdasági és pénzügyi téren, mely megakadályozná az ország, különösen Erdély elszegényedését. De hisz az egész világ tudja, hogy a kormány régen dolgozik ebben az irányban, olyan tevékenységet bonyolítva le, mellyel az ország helyzete jelentékenyen megjavult és ezt a javulást annál is inkább értékelni kell, mert aktív gazdasági krízis kellős közepén volt érezhető. Még taláható a szovátai határozati javaslatban más kitételek is, éppoly „ujjak" és szenzációk, amelyeket ha nem fejezték volna ki bizonyos tendenciával, nem kellett volna egy speciális értekezlet határozati javaslatává nőnie.
A határozati javaslat végső része megmagyarázza megszavazásának szükségességét. Szó van benne arról, hogy a jelenlévők szolidárisak a pártból súlyos felelősi vétségek miatt kizártakkal. Végül szó van bizonyos alapszabályrészletekről, amelyet a közértesülők követtek volna el.
Nem kívánunk polemizálni, de alá kell hangsúlyoznunk két dolgot:
1. Hosszu határozati javaslatra volt szükség, amely közismert dolgokat tartalmazott, hogy a végén a pártot elbizonytaltól lehesse elcsúszni a pártból kizártakkal. 2. A párt alkotmányára vonatkozó elégedetlenségeket a pártban nemlétező fórum előtt hangoztatták és nem az alapszabályokban lefektetett módon. Konkluzió először: a pártból felelősséget kizárt tagoknak az a várakozása, hogy a viták középpontjába fognak kerülni, nem teljesedett be. Másodszor: Szovátán, ahol nem egy, a párt alkotmányában előírt szervezet ült össze, hanem egy ad hoc gyűlésezt, mely bármiről tárgyalhatott. Nem vonhatta azonban kétségbe a legális pártvezetőség által hozott határozatokat.
A Mihalache beszéde és a szovátai határozati javaslat által teremtett politikai helyzet legújabb jelentése: napunk más helyén adjuk.

Socol Aurel expozéja a kormány és a párt viszonyáról

Tegnap számunkban beszámoltunk arról, hogy kik vettek részt a szovátai értekezleten. Socol Aurel dr. kamarai alelnök, a kolozsvári nemzeti parasztpárti csoport elnöke, tartott nagyszabású beszédet, amelyben ismertette a nemzeti parasztpárt programját. Maniu tízéves ellenzéki harcának küzdelmeire utalt, amelyben Maniu bizonyította, hogy egyetlen hivatott vezére az erdélyi románságnak, kormányrajutás után Maniu kormánya állította helyre az alkotmányos rendet, a restauráció egvedül a nemzeti parasztpártnak köszönhető Hangsúlyozta, hogy a párt monarchista és őszinte hive II. Károlynak, de a nemzeti parasztpárti alkotmányos monarchiát követel

megfelelően plénum előtt tárgyalták volna a kérdést.

A feltűnést keltő határozati javaslat

Még számos szónoka volt az értekezletnek, amelyen elhangzott beszédekét Pop Ionel dr. rövidségében és tömörségében nagy szenzációt keltő beszédben sűrített össze. A késő esti órákban került szavazásra a határozati javaslat, amely a következőképpen hangzik:
„Mint a nemzeti parasztpártnak az ország leghatalmasabb és feltűnőleg szükséges pártjának törhetetlen hívei kérjük a következőket:

1. A nemzeti parasztpárt programjának százszázalékos és becsületes megvalósítását. Kérjük a párt ideológiájának megfelelő választójogi és közigazgatási reformot. A decentralizáció és az autonóm jogok tiszteletben tartásával az ország mezőgazdasági jellegének megfelelően gyökeres közigazgatási és pénzügyi reformot az ország élési és érdekesítési törvényeinek tiszteletben tartása mellett.
2. Hogy ezeket a reformot szükséges elengedhetetlen előfeltételeket megteremthessük és hogy nagy bejelítésként zavarokat elkerülhessünk, kérünk abszolút alkotmányos kormányzatot. Olyan kormányzatot kérünk, amely mentes minden tükös befolyástól, amely káros úgy a köznek, mint a korona presztízisének.
3. A nemzeti párt alapelveihez hiven ragaszkodva, szolidárisnak jelentsük ki magunkat Maniu Gyula politikai elgondolásával és rendszerével.
4. Erélyesen visszautasítjuk a Maniu ellen indított intrikus rágalmozó hadjáratot. Ő a legnagyobb államférfia a román nemzetnek, akinek nevéhez igen nagy állami eredmények fűződnek.
5. Kérjük a párt erélyes purifikálását és kérjük azoknak az elemeknek eltávolítását, akik az intrikát és korrupciót vezették be.
6. A pártéletben és külörönsön a felelősi szankciók alkalmazását, kérjük a párt alapszabályainak megfelelően eljárni. Azokat a határozatokat, amelyek

Tízévi börtönre ítélte a hadbíróóság a dési zenészhadnagy gyilkosát, míg három kiskorú társát felmentette a vád alól

Cluj-Kolozsvár, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) Ez év júliusában történt, hogy egy Lebovits Henrik nevű dési ember arról értesítette a rendőrséget, hogy a nála alberletben lakó Andreescu Ion nevű zenészhadnagyot meggyilkolták. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és rövidesen sikerült a tetteseket kézrekerítenie. A nyomozás megállapította, hogy a zenészhadnagyot Dolha Jon és Chioresan Manuel nevű dési zenészkatonák gyilkolták meg. A gyilkosságban segédkeztek Sasarmán Danila és Muresan Gheorghé nevű fiatalok katonagyerekek is. Azonban csak háromukat lehetett a hadbíróóság elé állítani, mert közben Dolha Jon öngyilkosságot követett el.

és Campiant bünrészességgel vádolja a katonai ügyész, ők tudtak a készülő gyilkosságról és segédkeztek is annak végrehajtásában. A védelem nevében dr. Giurgiu Ion hatalmas beszédében mutat rá arra, a hadbíróóságnak figyelembe kell vennie, hogy a meggyilkolt hadnagy homoszexuális viszonyra kényszerítette a fiatal vádlottakat. Kéri a felmentésüket. A hadbíróóság tanácskozára vonul, majd kihirdetik az ítéletet, mely szerint a hadbíróóság 10 évi börtönbüntetéssel sújtja Chioresan Manuelt, míg három társát felmenti a vád és annak következményei alól. Az ítélet jogerős.

— Epekő-vesekő- és hólyagkőbeteg, valamint azok, akik húgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József" keserűviz használata mellett állapotuk enyhülését érhetik el.

A világháború és a nyomában megváltott politikai határok következtében az idegen nyelv tanulás elvészett luxussá lett. Gyakorlati jelentősége hirtelen és szembeötlően megnőtt. Már nemcsak a kereskedelmi levelező, nemcsak a divatból tanuló érdeklődik más nyelvek iránt, hanem a társadalom legkülönbözőbb rétegeiből való tömeg is. A fűrge és ráérő kiesiny csapatát a munkában kimerült, tanulástól elszakott középkorúak nehékes tábora váltotta fel. Ezzel — úgy hisszük — a háború előtti nyelvtanulási módszer is összeomlott. (Részlet a „100 újságcikk alapján románul" című könyv előszavából.) A kitűnő és feltűnően ötletes magán tanulásra szánt tankönyv ára 150 lej.

HIDETES AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Raktár átszervezés

miatt hatalmas tétel különböző szövet- és textilárú beszerzési áron dobok a piacra.

DANIEL divatruház, Cluj, C. Reg. Ferd. 21.

Ujjonnan bevezetem a következő cikkeket: férfi ing, alsónadrág, nyakkendő, gallér, zokni, kesztyű, női és gyermekharisnya, gomb, csatt és mindennemű rövidáru. Gazdag raktár női és férfi ruha- és kabátzövegekben! Feltűnő olcsó árak! Szolid kiszolgálás!

enül megtekin-
a Transsylvania

ből megállapít-
az álláspontja,
sak azt tekintik
tége alatt del-
más cége alatt,
alkozik kereske-
mez az eset áll
fejegyzés nélkül
üzleteket bo-

UX
ztit

ik meg
klub

ber 13. (Az
rakon ünnepé-
meg a kolozsv-
párosvári tár-
szórákzó
Kolozsvá-
amelyben a
oleső arakon
ak az embe-
Newyork kávé-
mellékelmei-
zettek be. Az
ani tudja az
g, elegáns
on, olvasó,
ar világitási
rosias klub
Newyork ét-
tűnőbb szat-
zenét táne

vásárhelyi
ának nagy
zott Rivel
agyvárado),
tartják
őjüket. —
znton hív-
vezeteket,
legény és
seit.

között,
órákor
órákor
órákor
szterce
obusz

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, szeptember 14.

Bukarest, 20: Énekhangv. Mozart, Brahms, Schubert művei. 20.20: Rádiózenekar, 21.15: Grieg: Szimf. táncok.

Budapest, 6.45: Torna. Utána grammofon. 9.45: Hírek. 10: Felelvásás. Közben grammofon. 12.05: Énekhangv. 12.30: Hírek. 1.15: Pontos időjelzés. 1.30: Zenekari hangv. 2.45: Hírek. 4: Mai leányok c. előadás. 4.45: Potnos időjelzés. időjárás. 5: Budapesti oh, csevegés. 5.30: Saljapin lemezek. 5.55: Helyszíni közv. 7.05: Fuvószene. 8: Kültügyi negyedóra. 8.15: Énekhangv. 8.45: Cigányzene. — 9.45: Pontos időjelzés, időjárás. 10: Vónsnégyes. 11: Grammfón.

Bécs, 20.05: Grammfón. Berlin, 20.50: Zongorahangv. Heilsberg, 21.40: Schumann, Brahms művei.

Varsó, 20: Rádiózenekar, tenordalokkal.

Milánó, 19.40: Grammfón.

Róma, 20.15: Grammfón. 20.30: Masenet: A Notre Dame zsonglőrje.

Prága, 22.15: Szalonzenekar.

Pozsony, 18.05: Grammfón.

Kassa, 18.20: Grammfón.

Briinn, 17.45: Grammfón.

Oslo, 20.30: Brácsa és zongorahangv.

Stockholm, 19.50: Bizet opera.

Svájci Aleman Adó, 19.10: Olasz zene 20.30: Mandolindalok.

Svájci Romand Adó, 20: Debussy elefejtett dalai, 20.45: Rádiózenekar.

Markovits Rodionnak, a „Szibériai gar nizon“ nagyszerű írójának legújabb mű ve a „Sánta farsang“, kapható az Uj Ke let könyvostályában. Az összeg és portó költség előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel. Ara füzve 36 lej, kötve 60.

A legolcsóbb magyar lexikon a

Genius Kis Lexikon,

mely 1618 hasábján 120.000 szóban 40.600 szót, 800 ábrát, 64 műmelikletet tartalmaz. Az 1932-es kiadás ára 545 lej helyett 120 lej füzve, 150 lej egész vá szonba kötve. Kapható az Uj Kelet könyvostályában az összeg és portó költség (20 lej) előzetes beküldése mel lett (bélyegben is) vagy utánvétellel.

Tolsztoj

a 20. század merlegén

Írta: Dr. Stern Ignác. A világhírű ifó biográfiája napjaink megvilágításában.

Ara 10 lej

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Az UJ KELET

olcsó könyvei

- Smedley: Magányos asszony 147 Lei
- Patenotre: Pénz 87 Lei
- Juhász: Hősök, tudósok, emberek 147 Lei
- Molnár Ferenc: Harmonia 54 Lei
- Sigrid Undset: Koszoru 144 Lei
- Schalom Asch: Moszkva 168 Lei
- Schalom Asch: Pétervár 168 Lei
- Marai: Csutora 117 Lei
- Galsworthy: Vegyon urai 70 Lei
- Galsworthy: Biro előtt 75 Lei
- Karinthy: Hasmtűt 72 Lei
- Babits Mihály: Gólyakaliva (kötve) 57 Lei
- Juhász: Japán 36 Lei
- Juhász: Olaszország 36 Lei
- Pap: Megszabadították a haláltól 87 Lei
- Adanov: Thermidor 9. 90 Lei
- Adanov: Összeesküvés 90 Lei

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az év legnagyobb jazz-ope rettjét ma mutatja be a Royal-Mozgó

Evek óta nem készült a stúdiókban oly nagyvonalú és elegáns film, mint a Sziv rabló (Arany saxofon). Különleges ez a film, mely nemcsak tartalmának érdekességénél fogva tarthat számot az érdeklődésre, de remek zenéjéért is. Elejétől végig a legnagyobb slágereket halljuk. Egy film, mely azzal az intencióval készült, hogy a jazz-zene kedvelőket teljesen kielégítse s ennek megfelelően a világ legjobb jazzzenekari szerepeinek benne: Weintraub jazz, Dajos B. teljes zenekara, Pauline Brody női jazzzenekara. Főszereplő Hans Albers (kinek egyúttal ez az első külföldön készült filmje). Soha ennyire sokoldalú és férfias alakítása még nem volt. Ez a legjobb szerepe. A rendezés tökéletesen elegáns. A legpazarabb díszletek és a szereplő többi művészek közt kell említenünk Louise Reinert (Bécs legszebb nőjét), teszik azt, hogy a film külföldön már óriási sikert aratott.

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

Ma, csütörtökön 3, 5, 7 és 9 órákor: A szivrabló. (Arany saxofon). Fősz.: Hans Albers, Louise Reinert (Bécs legszebb nője). Jazz operett!

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órákor: Bűn és szerelem, Ma utóljára. Főszerepekben: Grete Mosheim, Holmka Oszkár, Camilla Horn.

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor: Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Nők a kémszolgálatban. Izgalmas dráma a tengeralattjárók kémszervezetéből. Főszerepekben: Trude v. Molo, Karl Ludwig Diehl, Theodor Loos.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor: Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: Két árva, Megrendítő film. Főszerepekben: Yvette Guilbert és Gabriel Gabrio.

AZ OPERA MŰSORA

Hétfő, kedd, szerda: D. u. 6 órai kezdettel folytatólagos színetnélküli előadások fővárosi mintá szerinti: Kalandos éjszaka. Rendkívül mulattató vígoperett. Főszerepekben: Max Hansen, Ursula Grabley, Adele Sandrock, Fritz Grünbaum. Csütörtöktől közkívánatra: Salto mortale. Minden idők legnagyobb cir kuszfilmje. Főszerepekben: Anna Sten. Rendezte: E. A. Dupont.

Értékes szépirodalmi művek darabja 20 lej

- Szép Ernő: Lila akác 20 Lei
- Farrère: A tikárkisasszony 20 Lei
- Toudouze: Vulkánok ébresztője 20 Lei
- Bennett: Mr. Prohack 20 Lei
- Bennett: Hugo 20 Lei
- Magre: A tigris titka 20 Lei
- Fouchardiére: Ha nagyjaink visszatérnek 20 Lei
- Renard: A bacillusember 20 Lei

Böhm Bandi

Parcul Oteteleaneanu

Strada Matei Milo

az erdélyiek kedvenc szórakozó és étkező helye Bukarestben

1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázók közül az egyetlen magyar: Körmendy Ferenc nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiírt nemzetközi regénypályázat 1600 angol fontos (650.000 lej) első díját

A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland“ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lejbe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlappal csak

44 lej

lesz. Miután a könyv csak korlátozott példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyztetik a könyvet az Uj Kelet kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassai u.) 10. Vidékiek a portóval együtt 54 lej küldjenek be címünkre s a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Ort. izr. családnál középiskolás vagy egyetemi tanuló lány teljes ellátást kaphat. Külön szoba és fürdőszoba. Salamow Reg. Elisabeta 34.

Ort. ur. családnál belvárosban két iskolás gyermek vagy diáklány teljes ellátást kaphat, zongora és fürdőszoba használattal. Malom ucca 16. emelet.

Sakter állást keres, gyermekeket is tanít. Sakter, Derna, Jud. Bihar.

Üzemben levő mosóda családi okok miatt eladó, esetleg bérbeadó. Cim a kiadóban.

Atadó megveszék helyen elsőrendűen bevezetett fogorvosi rendelő, felszerelés nélkül. Értekezni a kiadóhivatalban.

Különbejárati butorozott szobát keresek. Cím: „Állandó lakó“ jellegre a kiadóba.

Tüzifa megrendelési irodánkat megnyitottuk Cal, Victoriei 7. alatt. I. búkhasabfa öle 750—800. Calcit. Telefon: 11-06.

Különbejárati butorozott szoba 1—2 izr. fiatalembernek, esetleg nőnek teljes ellátással, fürdőszobahasználattal, kiadó. Cim a kiadóban.

Uricsaládnál, az egyetemhez közel, keres külön szobát, fürdőszobahasználattal, teljes ellátással, egyetemi hallgató. Cim a kiadóban.

Intelligens kisasszony, birja az ország 3 nyelvét, gyermekekhez állást keres. Ajánlatokat „Nevelőnő“ jellegre a kiadóba kér.

Társat keresek jól bevezetett iparhoz kevés tőkével. Megkeresések: ABC hírlap irodához Timisoara.

Főiskolai hallgató kosztért vagy készpénzért két-három gyermek tanítását azonnalra garancia mellett vállalja. Cim a kiadóban.

Reális. Tízezer lakosu, fővonalon fekvő kellemes városban 11 év óta fennálló és jól bevezetett aridivat, kötöttáru, cipő és kézimunka üzletemet, másirányu elfoglaltságom miatt, eladnám. Szükséges tőke háromszázezer lej. Az érdeklődő félnek hajlandó vagyok kívánsága szerint az üzletem forgalma ellenőrzésére az üzletemben való egy-két hónapi tartózkodással betekintést engedélyezni. Erdeklődők „Reális“ jellegre e lap kiadó-jához írjanak.

Keresek 7 éves leánykám mellé német és románul jól tudó intelligensebb leányt, ki a háztartásban is segédkezik. Ajánlatokat „Intelligensebb“ jellegre a kiadóba kérek.

Kertes villában két szoba konyha hallal, minden komforttal november 1-re kiadó. Str. Gojdu (v. Gr. Kun u.) 9.

Kelengyek készítése, függöny és sző terítő összeállítás, csipkebevarrás, páru montirozás, előrajzolás a legújabb techniká szerinti legszebben és legolcsóbban Fisch Búke kézimunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

Elemi iskolai növendékek korrepetálását vállalja magyar és román nyelven is hivatásos, német nyelvoktató arilány, előnyös feltételek mellett. Kötő referenciák. Megkeresések „Gyors eredmény“ jellegre kiadóba kéretnek.

Diplomás tanárnő, francia, román órád, gyerekek és felnőttek csoporttanítását igen jutányosan vállalja. Cim a kiadóban.

HÍR

Csaknem hal... érte az angol gyar... Londonból jelentik... matügyi miniszter... torosnak kirándul... motor defektet ka... a hullámzás sodrá... került ki. Csak ór... menteni nehéz érn... és barátait.

Montague No... angol Jegybank i... jelentik: Az ameri... Montague Norman... zó újra átvette az... tását.

Még mindig... sztrájkol Spanyolo... jelentik: Az astu... még tart 30 ezer be... A sztrájkvezérek é... véget a munkabesz...

Herriot nyitj... cia iskolát. Prágá... iskola októberi... volt francia minisz... vák fővárosba várt... elnök ekkor felker... sági elnököt s vel... szetű kérdéseket f...

Az Erdélyi A... Sulyos gyaşa van... vandogzóknak. A k... rának évek óta le... Traub Szenka, éle... szenvedés után e... Megboldogult nagy... váló képzettségű ti... vagondozó központ... vel, őszinte átérz... retelt foglalkoz... ronatusa alatt álló... gény gyermekek s... a kolozsvári leányo... cei voltak szívéhez... igaz testvéri szeret... Temetése csütör... lesz a Chewra Kad... házából.

Ma, csütörtökön k... ROYAL

„A sziv

(Arany

A világ első o... burban most ünne... jat a világ legörege... tilde Theyssen assz... orvossa. Párizsban... első orvostanhallga... ros-francia háború... keresztnél teljesítet... is megsebesült, mia... besülteket ápolta. A... évig Strassburgban... ködést. Ma az egyi... um lakója.

Bacillusoceta... len, Newyork város... riumában hosszabb... a tüdőgyulladás gy... sült államokban é... bert ő' meg a tü... rikai orvosok olya... amely a szervezete... tüdőgyulladással sz... mán megállapított... 30 különböző bacill... dást. Ez teljesen l... hogy gységes szer... dőgyulladást. Már... lovak véréből egy... az egyik tüdőgyul... ellen sikerrel veszi... olyan esetekben az... a bacillus okozta... rum lehetetlen. M... retnek elérni, hogy... elterjedtebb tüdőgy... tudják sikerrel fel... három bacillus ok... sos esetek hetvenöt... Ross a newyorki va... most azon dolgozik... rom bacillus ellen... mot. A három szér... vizen oldja fel és... „bacillusocetall“ r... rom-negyszer beadi... nak. A „bacillusoc... hat hónapos, sőt es... munissá teszi a sze... dás három főbacill...

UJ KELET *Legújabb hírek*

„Pártomat elidegenítették, becsületesemet elvették...” — mondta állítólag Maniu Dan Severnek

Maniu Gyula szenzációs válasza Dan Sever békeközvetítésére. Vaida állítólag kijelentette, hogy minden támadással szemben állja a harcot és a kormányon marad

Bucuresti-Bukarest, szeptember 13. (Az Uj Kelet tud.) Amint azt lapunk más helyén közöltük, a szovátai és az ezt megelőző, a Mihalache elnökléte alatt Campungban megtartott politikai manifesztáció óriási felbűnést keltett Bukarest politikai életében. Ennek ellenére és bár a lapok fenntartás nélkül úgy értesülnek, hogy a jelenlegi politikai helyzetben Vaida semmi esetre sem maradhat kormányon, kormánykörökben nem szünek meg hangoztatni, hogy a kormány vezete szilárd.

Holnap délután négy órakor Calimenesben a kormány minisztertanácsot tart, amelyre ma már elindultak a kormány tagjai. Politikai körökben a kormány helyzetét erősnek mondják. Vaida a minisztertanácsra elő akarja terjeszteni a jövő parlamenti ülészakában letárgyalandó törvényjavaslatokat. Az ülészakát október 15-én már megnyitják, hogy minél hamarabb megörökítsék a helyzet tisztázását.

Vaida felveszi a harcot Az Adeverulban Gracia tollából cikk jelent meg, mely szerint Vaida amikor a campungji és szovátai eseményekről informáltak, kijelentette Tileanak és Calinescunak, hogy teljes határozottsággal felveszi a harcot bárkivel és nem ingatja meg helyzetében bármelyik pártpolitikus legkategorikusabb megnyilatkozása sem.

Ennek jele, hogy szombatra egybehívták a párt elnöki tanácsát, mely foglalkozni fog Mihalache kijelentésével. Az elnöki tanács minden valószínűség szerint elfogja itélni Mihalache magatartását, amiért

Mihalache is élesen szembe fog helyezkedni a kormánnyal

A jövő hét szombatjára, vagy vasárnapjára egybehívják a végrehajtó bizottságot is. A párt elnöki tanácsába elnököknek fogják megválasztani Costachescut, Mironescut és Madgearut, főtitkárnak Madgearu helyébe Mirtot. A megüresedett helyekre Potarca Vasilei és Lapadatut Dobrudza, Macarescut Moldova, Hatiegan és Nitescut Erdély delegátusaként választják be. A kormány a parlament összehívása után fel fogja vetni a bizalmi kérdést. Egyesek tudni vélik, hogy a kormány demonstrációkat szervez meg a fővárosban.

Maniuvál is? ... Ugyancsak az Adeverulban Scrutator, a román politika legélesebb szemű megfigyelője, vezércikkében megállapítja, hogy a szovátai megbeszélés sorsdöntő jelentőségű azzal, hogy

Maniu akcióba lépését jelenti. Egyáltalában nem hihető el, hogy Vaida fel fogja venni a harcot Maniuvál. Míg Maniu passzivitásban volt, a kormány

meheget a maga útján, de Szováta és Mihalache beszéde után ez még akkor sem lehetséges, ha a végrehajtó bizottság többsége a kormányt mellé állana. A logikus következtetés: a kormány távozása.

Maniu szenzációs válasza Dan Severnek

Politikai körökben óriási felbűnést kelt az a két hír, mely Maniu Gyulával kapcsolatban került nyilvánosságra. Az Adeverul közli, hogy Dan Sever, aki Badaconyban meglátogatta Maniut, a kormány és Vaida nevében tanácsot kért a külföldi hitelezőkkel való nehézségek tárgyában, Maniu válasza állítólag a következő volt:

— A pártomat elidegenítették tőlem, a becsületesemet elvették kompromittálni akarják, most el akarják venni gondolataimat. Vissza-

utasítom. Nincs semmiféle tanácsom számotokra, megmaradjatok elveim mellett.

A másik hír szerint Maniu a hét folyamán meglátogatja Conopon Pop Cséső Istvánt,

a képviselőház elnökét. Pop egyébként a jövő héten Bécsbe és Madridba megy, hogy résztvegyen az interparlamentáris konferencián.

Ma egyébként a fővárosba érkezett Vasile Lazar máramarosmegyei prefektus és a belügyminisztériumnál bejelentette lemondását. Helyébe valószínűleg Titet nevezik. Rendkívül érdekes az a hír is, mely szerint Lupu újra közeledést keresne Maniuhoz. Lupunak egyik következő holnap indul Badaconyba, hogy a legutóbbi események folyamánként újra kiépítse kapcsolatait Maniuvál.

„Fogat fogért” — jelentette be a párizsi antiszemitizmus elleni liga elnöke

PÁRIZS, szeptember 13. Az antiszemitizmus elleni liga ma reggel tiltakozó gyűlést tartott a németországi eseményekkel szemben. Lacache elnök tartott beszédet és kijelentette, hogy nem engedí Einstein Teodor Lessing professzor sorsára jutni, akik a hitleristák ölték meg. Lacache bejelentette, hogy a liga megjelölje azokat a személyeket, akik életükkel fogják felelni Einstein haláláért. Az elnök beszédét óriási lelkesedéssel fogadták, a kongresszus tagjai.

Változatlanul áll a harc Kubában a forradalmárok és ellenforradalmárok között

A kormány a jobb- és baloldali ellenforradalmárok pergőtüzében nem tudja tartani pozícióját

London, szeptember 13. Washingtonba érkezett jelentése szerint Kubában a helyzet változatlanul kritikus. Az ellenforradalmár tisztek nem akarják elismerni a forradalmi rezsimet. Havannában a Nemzeti szálló harmadik emeletén magukat eltorlaszolt 300 tiszt farkasszemet néz a szembe velük felállított gépfegyveres osztagokkal, de nem mutat hajlandóságot a megadásra. A kormány ki akarja éhezteni az ellenforradalmárokat. A

vizvezetékét is elvágták, hogy tarthatatlan helyzetük miatt mihamar kénytelenek legyenek kitörést megkísérelni. Több városból újabb kommunista zavargásokat is jelentenek.

London, szeptember 13. Havannában az ellenforradalmárok a repülőtéren leszerelték a gépek motorjait, nehogy a kormány bombáztathassa a Nemzeti szállót, amelyben 300 tiszt elbarrikádozta magát. A tengerészek egy része baloldali szélsősé-

Zsiros, pattanásos arcbőrhöz puder helyett

Sulfamyl

kénpuder
Meggiszteti az arc miteszereit, Szaküzletekben kapható.

ges, a többiek ellenforradalmárok, úgy, hogy Ramon San Martino nem számít, hat egyetlen hadihajóra sem.

A Times távirata szerint a latin-amerikai egyetemi hallgatók szövetsége tiltakozó iratot juttatott el Roosevelthez, amelyben felelnek szavukat az Egyesült Államok kormányának Kubához adresszált fenyegetéséi, a hajóhad kubai vizeken tartózkodása és az ország függetlenségének megsértése miatt.

Az osztályorsjáték húzása

Bucuresti-Bukarest, szeptember 13. Az osztályorsjáték mai húzásán a következő számok nyertek: 80 ezer lejű a 31.126, 50 ezer lejű a 31.879, 15 ezer lejű a 44.563 és a 18.171.

Olasz kölcsön Albániának

Róma, szeptember 13. Olaszország új kölcsönt fog nyújtani Albániának költ ségvetési deficitje eltüntetésére. A kölcsön összege 10 millió albán aranyfrank, amelyet tíz év múltán kell visszafizetni.

Fogtechnikus kongresszust tartanak Brassóban

Brasov-Brassó, szeptember 13. Az autorizáció nélküli fogtechnikusok szeptember 16-án délután a brassói ipartestület Villa ueca 5. szám alatti helyiségében tartják alakuló gyűléseiket, amelyen a szakma összes, égetően fontos problémáit megtárgyalják. A kongresszuson jelen lesznek az autorizációval működő fogtechnikusok, a fogorvosok és az összes rokonfoglalkozási ágak delegátusai. Brassó városa is ünnepélyesen fogadja a kongresszusra összegyűlteket.

Az evangélikus egyház is bevezette az árja paragrafust

Berlin, szeptember 13. A német evangélikus szinódus által elfogadott s árjaparagrafust is tartalmazó törvény életbe lépett. Eszerint nem árja származású ember vagy akinek felesége nem árja származású, papi, vagy tisztviselői minőségben nem lehet az egyház tagja. Azokat az állásban levőket, akik ennek a feltételnek nem felelnek meg, el kell bocsátani. A papoknak és az egyházi tisztviselőknek tanúságot kell tenniük a törvény rendelkezései szerint az új német államhoz való hűségükről.

Párizs, szeptember 13. A nürnbergi nemzeti szocialista pártnapon Hitler egyik rohamosztagnak zászlót adott át ezzel a felirattal: Strassburg! Németország ébred! Az eseményt csak most tudták meg hivatalosan Párizsban. Emiatt Francois Poncet berlini francia nagykövet megjelenik Neurath báró külügyminiszter előtt s tiltakozik a Franciaországgal szembeni barátságtalan lépés ügyében.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, Telefon: 9-77.

Globus-
perselyórát

ébresztő szerkezettel és világító mutatólappal szállít raktárról

Indecom S.I.C.

Bucuresti I. Str. Coței 1.

VICHY-CELESTINS

Vese- és hólyag-bántalmak, köszvény, cukorbetegség, aritmikus szívbetegségek

VICHY GRANDE-GRILLE Májbajoknál és epebántalmaknál.

VICHY HOPITAL Gyomor- és bélbántalmak esetében

Vezérképviselő: Philippe Finkelstein, Bucuresti, Str. Câmpineanu 20.

Taxa po-
plătite in
No. 224.71

da Baron
Telefon:
Havonta
évre 600,
földre: Ha
félre 6,
detések di
KELET
szidóssá
keink má
rás megjel

Madgearu

A külföldi
Hetek óta
egér harc.
A kormány
zsebeiket is
kodnak. És
hogy ok jöh
A kormány
vona.

Madgearu
tehetségénél
nagyobb —
a minap a kü
„Figyelmezt
dotta —, eh
tünk. És ho
nemzet a hát
Nemfizetés
polgárok táj
ának ebben a
ter háta mög
levegőbe ami
Nem értjük
ség a nemzetr
Hogy a kül
Nem volna
meggyőzőbb k
bőjtös hangul
A külföldi m
nem akarunk
Es tévedne.

A nacional
interpretálá

Iorga profess
nalizmusról.

A professzor
szerepet magá
szerepetet is.
Elméletben le
Mert azt Iorg
korlat — jaj
Es ezt mondja
„Ha a nacion
terpretálni, aho
egy néger és ki
idehozni, neho
sikat.”

Ez egyenes, n
Románia egy
meri a mai eur
ragikus csodjét.
Mert a nacio
interpretálni, ah
Nincs remény
rek megjavítsák
elrontották.

Es ha „ugy”
zik hogy „fel fo
sikat.”

Helyesebben
„másikat”, aki
akit mindenki
védőharcában,
Mindenki?
Nem.

Iorga professz
a néger és kínai
esik rajtuk a sz
ő beannuk bizsu
uj esztendőnknek
Es énekeljük a
nachmi, ami...

Az écschnüsp

Vilna lengyel v
sasághoz tartozik.
leg ljtának. N
szomszédállamnak
gának reklamálj
zetisége miatt. L
dik hozzá főleg s
Mindig ebben a
tett olvasni Vilna
Most más szer
megemlékezni.

Szeptember tíze
Augusztovban nag
geket rendeztek és
gyülekeztek és sok
Vilna érsek-püsp
monstre-gyűlésen b
ben foglalkozik a